



Gravhøjen "Hamlets Grav"



En lille gravhøj fra bronzealderen

Den lille og ret forgravede høj, som ses her, ligner de fleste af de mere end 20.000 gravhøje fra oldtiden, som stadig findes i det danske landskab. Højen er afgraved gennem tiden, og fremstår i dag en god del lavere end da den blev opført - formodentlig i bronzealderen (1.800 - 500 f.Kr.)

I 1950 undersøgte Nationalmuseet højen. De kunne dog hurtigt konstatere, at højen tidligere var blevet plyndret for sit oprindelige indhold og forstyrret af tidligere gravninger. Der var dog spor efter enstensgrav og det fortælles, at en karl på Ammelhedegård tidligere skulle have fundet gravurner, bronzesmykker, våben og ravperler i højen.

Sagnet om Kong Amled

Det som gør højen speciel er dens navn "Hamlets Grav" som den i nyere tid har fået efter Shakespeares skuespilstragedie "Hamlet". Shakespeare fandt for 400 år siden inspiration til sin tragedie i sagnet om Kong Amled, som den store danske historiefortæller Saxo nedskrev i sin "Danmarks Krønike" omkring år 1200.

Kong Amled var ifølge Saxo en dansk konge, som regerede i jernalderen i 6.-7. århundrede. Sagnet var blevet overleveret mundtlig gennem generationer før Saxo nedskrev det. Saxo fortæller at Kong Amled, efter gennem mange stridigheder at have genvundet tronen, faldt i et slag mod Lejrekongen Røriks efterfølger Viglet og blev gravlagt på en "campus" (= mark/hede) ved hans navn.



Stednavnet "Ammelhede" optræder første gang på Videnskabernes Selskabs kort fra 1789. Kort © KMS

"Ammelhede", som stedet her kaldes, er det eneste, af de 7 steder som gennem tiderne har været henført til (H)amlets Grav, som støttes af et lokalt stednavn. Kronborg og Helsingørs sammenhæng med (H)amlet kan for eksempel ikke dokumenteres.

Højens 10 tons store mindesten med tekst af museumsinspektør Jørgen Olrik, Nationalmuseet blev opsat i 1933 på initiativ af Randers Turistforening. Omkring 1.200 mennesker deltog d. 3/9 - 1933 i en stort anlagt åbningsceremoni med taler og fædrelandssange. I dag lever stedet en mere anonym og på mange måder glemt tilværelse. Det tidligere skilt, som ses på billedet i topfrisen, er nu også forsvundet.



I løbet af jernalderen blev landbruget kraftigt udvidet og ny jord taget under plov. Bebyggelsen samlede sig i små indhegnede landsbyer og de enkelte gårde, som efterhånden bestod af flere bygninger, fik også hegn. Nogle gårde voksede til stormandsgårde med store funktions- og rumopdelte langhuse, stalde, forrådshuse, smedier og lader.

I jernalderens samfund med lokale småkonger slog den sociale lagdeling for alvor igennem. Dette kom også til udtryk i døden, hvor nogle grave blev meget rigt udstyret med gravgaver og ofringer.

Tegning: © Henrik Vester Jørgensen

Fund og området i oldtiden

Der har oprindeligt været adskillige andre gravhøje her i området. Indenfor bare 1 km. afstand kendes 15 andre høje, som nu næsten alle er forsvundet. Så om det netop var i denne høj Kong Amled blev gravsat bliver næppe nogensinde endegyldigt afklaret. Fundene fra højen viser også, at den blev opført længe før. Men hvis sagnet er sandt, er det fuldt muligt at Amlets grav har været i nærheden.

Under alle omstændigheder har der været stor aktivitet i området i oldtiden. Særligt vigtigt er de store bopladsudgravninger på Stavnsager ved Mosekær kun 1,5 km. syd herfor, som Kulturhistorisk Museum Randers har gennemført i de seneste år. Her er omfattende bebyggelses- og vejspor fra både stenalder, jernalder, vikingetid og middelalder, som kan understøtte områdets store betydning på Amlets tid. Hvem ved? - Måske var det her han boede og regerede?

Oldtidens Kolindsund

I oldtiden så området ganske anderledes ud. Det salte Kolindsund mellem Grenå og Grund Fjord / Randers Fjord delte i stenalderen Djursland. En lavvandet sidefjord fra sundet strakte sig fra Auning helt ind til Ammelhede.

I bronze- og jernalderen var dele af sundet på grund af landhævnninger omdannet til frugtbar enge, men i fartøjer med ringe dybgang kunne man sikkert stadig sejle langt frem mod Ammelhede. Under alle omstændigheder er området perfekt for landbrug med frugtbar jord og gode enge.

Oksenbækken, som udspringer her ved Ammelhede, og har udløb i Alling Å lige nord for Øster Alling afvander i dag lavningen, hvor den gamle fjordarm lå.



På områdets bopladser er der fundet mere end 2500 metalgenstande med detektor. Her en gris, en dragtnål med påfugl eller hest og en flot Freja-figur. Foto: KHM

Randers Kommune

Natur og Miljø Tlf. 89 15 15 15
Se mere på: www.randers.dk

